

Χ.Ν. 10/11/2003

Ο Ν. Καζαντζάκης και η Αφρική

«Ο Νίκος Καζαντζάκης είχε πειστεί ότι η Ευρώπη θα απεσυντίθετο και ότι το μέλλον θα ανήκε στην Ανατολή και την Αφρική. Το 1922, όταν επισκέπτεται το Εθνογραφικό Μουσείο του Βερολίνου, μπροστά στις αφρικανικές μάσκες είναι κατηγορηματικός: Η Αφρική θα ξυπνήσει. Ο Νίκος Καζαντζάκης ήταν μέλος της Ελληνικής Αντιαποικιοκρατικής Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό και μέσω των κειμένων του, έδρασε ενεργά για την αυτοδιάθεση των λαών, και ιδιαίτερα των αφρικανικών».

Τις ενδιαφέρουσες αυτές επισημάνσεις κάνει η Διεθνής Εταιρεία Φίλων του Νίκου Καζαντζάκη, το δεύτερο ενημερωτικό δελτίο της οποίας επικεντρώνεται στην Αφρική και στο ενδιαφέρον του μεγάλου Κρητικού συγγραφέα γι' αυτήν την ήπειρο.

Όπως εξηγεί, «γνωρίζουμε το μυθιστορηματικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη, την προσήλωσή του στην Κρήτη, αλλά και το άνοιγμά του στους άλλους λαούς και τους άλλους πολιτισμούς, τα ταξίδια του, την αγάπη του για τη φύση, την προσήλωσή του στις πνευματικές και ανθρωπιστικές αξίες και στην Ανατολή. Αντίθετα, είναι ελάχιστα γνωστές οι σχέσεις του με την αφρικανική ήπειρο».

Σημειώνει ότι, «ο Νίκος Καζαντζάκης ισχυριζόταν ότι είχε αραβοαφρικανική καταγωγή. Πράγματι, ήταν πεπεισμένος ότι οι πρόγονοί του είχαν έλθει από την άλλη ακτή της Μεσογείου. Ταξιδεύοντας προς την Απω Ανατολή, γράφει: Χαίρομαι μέσα μου το αφρικανικό αίμα... Περνούμε την Ερυθρά, περάσαμε τη Μέκκα ζερβά, την

Αβησσυνία δεξιά. Νιώθω πως εδώ γεννήθηκαν οι πρόγονοί μου».

«Ο Καζαντζάκης κάνει λόγο για πρώτη φορά στα 1925 για την επιθυμία του να πάει στην Αφρική. Σε ένα γράμμα σε ένα φίλο του στο Ηράκλειο, του ζητάει να του εκδώσει μία βίβα για την Tanga, East Africa. Στο βιβλίο του «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά», διευκρινίζει ότι πρόκειται για έναν Κρητικό που είχε μεταναστεύσει στην περιοχή αυτή και που τον καλεί να τον επισκεφτεί. Το 1926 πραγματοποιεί το πρώτο του ταξίδι στην Αφρική, πηγαίνοντας στην Αίγυπτο».

Επιπλέον, όπως αναφέρεται στο οεστό της Εταιρείας, ο Νίκος Καζαντζάκης «σε τέσσερα από τα βιβλία του, αναφέρεται στην Αφρική:

-«Οδύσσεια»: τέσσερις ραψωδίες του ποιήματος περιέχουν πολυάριθμους αφρικανικούς μύθους, δοξασίες, οράματα και τελετουργίες. Η μαύρη Αφρική παρουσιάζεται από τον Καζαντζάκη ως ένας τόπος ανανέωσης, αναγέννησης του κόσμου. Στον τόπο αυτόν ακριβώς τοποθετεί ο Οδυσσεύς

την ιδανική πολιτεία του.

-«Τόντα-Ράμπα»: Στο μυθιστόρημα αυτό, που γράφτηκε στα γαλλικά, το κεντρικό πρόσωπο είναι μαύρος αφρικανός με τον οποίο ταυτίζεται ο Καζαντζάκης.

-«Αναφορά στον Γκρέκο»: Μιλάει επανειλημμένα για την Αφρική. Κατά την πρώτη του συνάντηση με τη φίλη του Ιτκα Χόροβιτς στο Βερολίνο, εκείνη τον είχε πάρει για αφρικανό, όπως ισχυρίζεται.

-«Ταξιδεύοντας - Αίγυπτος»: Δίνει λεπτομέρειες για την αραβοαφρικανική καταγωγή του, τον πολιτισμό και τον αιγυπτιακό λαό».

ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Επίσης, η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, οργανώνει ένα εξαιρετικής σημασίας συνέδριο στους Βαρθάρους - Μυρτιά στο Ηράκλειο, στις 6 και 7 Δεκεμβρίου με θέμα: «Νίκος Καζαντζάκης, ο παγκόσμιος», υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλου. Εχουν προσκληθεί μελετητές του έργου του Καζαντζάκη, που προέρχονται από τις πέντε ηπείρους και θα περιγράψουν στα ελληνικά την υποδοχή του έργου του στις χώρες τους και θα αναπτύξουν ένα θέμα της επιλογής τους.

Το συνέδριο αυτό διοργανώνεται σε συνεργασία με το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη, τον Δήμο Νίκου Καζαντζάκη και το Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας.

Γ. ΛΥΒ.